

# فتوح

خبرنامه قرارگاه فرهنگی طلوع مهر  
ویژه نامه اربعین شهادت دکتر علی لاریجانی

شماره دهم - اردیبهشت ماه ۱۴۰۵

## شهادت، پاداش یک عمر مجاهدت دکتر علی لاریجانی

۲

### بنده خدا، علی

عزت در عبودیت؛ راز ماندگاری یک متفکر مخلص

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی بنایی  
«إلهی کفی لی عزاً أن أكون لك عبداً وكفى بي فخراً أن تكون لي رباً»  
(بارالها! مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو  
پروردگار من باشی. - امیرالمؤمنین علی علیه السلام)  
اربعین شهادت عبد صالح خدا، دکتر علی لاریجانی و فرزند برومندش  
دکتر مرتضی لاریجانی را در شرایطی گرامی می‌داریم که بیش از  
هر زمان دیگری به بازخوانی مکتب فکری و عملی او نیازمندیم.  
تبیین منظومه اندیشگی شهید مظلوم دکتر علی لاریجانی که از  
سرچشمه‌های اصیل معارف اسلامی نشأت می‌گیرد، راهگشای  
بسیاری از مسائل جاری کشور است.  
در میان تمام واژگان عالم ماده و معنا، زیباترین و پرافتخارترین  
کلمه‌ای که نهایت معرفت را حکایت می‌کند، واژه زیبای «عبد»  
است. عبودیت و بندگی خدای متعال، عالی‌ترین نشانی است که  
یک انسان می‌تواند در دوران حیاتش به آن دست یابد.  
کلمه «بنده»، شاید در ظاهر معادلات مادی برای عده‌ای خوشایند  
نباشد، اما حقیقتی که در دل آن موج می‌زند و نوری که از آن ساطع  
می‌شود، عالم‌گیر و جان‌افزاست.  
«بنده خدا»، شهید دکتر علی لاریجانی، پس از یک دوره طولانی  
مراقبت نفس و سلوک درونی، توانست افتخار حمل نشان بندگی  
خدا را از آن خویش کند.

ادامه در صفحه ۵

با صدور پیامی تأکید شد:

## شهادت، پاداش یک عمر مجاهدت دکتر علی لاریجانی



جبران‌ناپذیر و دردی جانکاه است. هیأت امناء ریاست، اساتید، کارکنان و دانشجویان دانشگاه طلوع مهر، با قلبی آکنده از حزن و اندوه اما سرشار از غرور به واسطه شهادت سرافرازانه آن مرد الهی و بنده خدا، سردار صبور عرصه سیاست و کیاست و نماد اعتدال و کارآمدی و همچنین فرزند فداکارش، دکتر مرتضی لاریجانی و همراهان والامقامش را به محضر حضرت بقیه‌الله الاعظم (ارواحنا فداء)، مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ملت شریف ایران، مردم غیور قم و خانواده معزز ایشان، اخوان ارجمند به‌ویژه حضرت آیت الله صادق آملی لاریجانی و خاندان رفیع معلم شهید حضرت آیت الله مرتضی مطهری تسلیت و تبریک عرض می‌نمایند. از درگاه خداوند قاهر و قادر، برای آن شهید عزیز که اسوه صبوری و استقامت، عقلائی و اعتدال، صلابت و مدیریت و جهاد تبیین بود، علو درجات و هم‌نشینی با سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین (ع) مسئلت داریم. راهش پر رهرو و نامش تا ابد بر تارک تاریخ ایران اسلامی درخشان باد. علی بنایی، رئیس دانشگاه طلوع مهر

فتح: در پی شهادت سیاستمدار اندیشمند، یاور صدیق انقلاب و رئیس هیئت امنای دانشگاه طلوع مهر، دکتر علی لاریجانی به دست شقی‌ترین دشمنان بشریت (آمریکای جنایتکار و رژیم سفاک صهیونیستی)، دانشگاه طلوع مهر پیامی صادر کرد که بدین شرح است:

بسم رب الشهداء و الصدیقین  
«مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رَجَالَ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا»

شهادت، هنر مردان خداست و خلعت زیبای شهادت، تنها برآزنده قامت استوار مجاهدانی است که عمری را در مسیر اعتلای حق و خدمت صادقانه به میهن اسلامی سپری کرده‌اند. خیر شهادت مجاهد خستگی‌ناپذیر، اندیشمند فرزانه و سیاستمدار حکیم، دکتر علی لاریجانی به دست جنایتکاران سفاک آمریکایی و صهیونیستی، قلوب ملت بزرگ ایران و به ویژه جامعه دانشگاهی را در غمی سترگ و اندوهی عمیق فرو برد.

آن شهید والامقام، نماد بارز یک مدیر مقتدر و سیاستمداری تیزبین و ژرف‌نگر بود که در تمامی سال‌های پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، لحظه‌ای از مجاهدت در عرصه‌های خطیر دست نکشید.

کارنامه درخشان او، از حضور حماسی و معاونت پارلمانی وزارت سپاه و دفاع، تا هدایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سکانداری سازمان صدا و سیما و ریاست عالمانه و مقتدرانه سه دوره مجلس شورای اسلامی، گواه صادقی بر عزم راسخ این دانشمند شهید در خدمت به کشور است. درایت و شجاعت شهید لاریجانی در کسوت دبیر شورای عالی امنیت ملی و مدیریت هوشمندانه و صلابت‌مندانه در پرونده‌های حساس و پیچیده سیاست خارجی، نام او را به عنوان دیپلماتی شجاع و مدافع غیور منافع ملی در تاریخ این مرز و بوم جاودانه ساخت. اوج افتخارات این شخصیت بی‌بدیل و خردمند، ایستادگی بر عهد راستین خویش و ایفای نقش به عنوان مشاوری امین، بصیر و بازویی توانا

## پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب اسلامی در پی شهادت دکتر لاریجانی



بسم‌الله الرحمن الرحیم  
وَلاتَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ  
با کمال تأسف خبر دردناک شهادت آقای دکتر علی لاریجانی دبیر شورای عالی امنیت ملی و نماینده رهبری در آن شورا، و فرزند برومند و بعضی همکاران ایشان را دریافت کردم. ایشان فردی عالم، دوران‌دیش، هوشمند، متعهد و دارای تجاربی متنوع در عرصه‌های گوناگون سیاسی، نظامی، امنیتی، فرهنگی و مدیریتی بودند. قریب پنج دهه نقش‌آفرینی در لایه‌های مختلف نظام اسلامی، از ایشان چهره‌ای ممتاز ساخته بود.

بی‌شک ترور چنین شخصیتی نشان از میزان اهمیت او و بغض دشمنان اسلام نسبت به او دارد. اسلام‌ستیزان بدانند ریختن این خونها به پای درخت تناور نظام اسلامی صرفاً آن را قویتر میسازد و البته هر خونی، خون‌بهائی دارد که قاتلین جنایتکار شهیدان باید بزودی آن را بپردازند. اینجانب این ضایعه را خدمت همسر گرامی و سائر فرزندان آن بزرگوار و همچنین سائر وابستگان علی‌الخصوص جناب آیت‌الله آملی لاریجانی صمیمانه تسلیت عرض می‌نمایم و برای آن سفرکردگان از درگاه حضرت حق جل‌وعلا، علو درجاتشان را خواستارم.

سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای

## پیام تسلیت آیت‌الله مظاهری در پی شهادت دکتر لاریجانی

آیت الله حسین مظاهری، رئیس حوزه علمیه اصفهان و از مراجع تقلید در پیامی ضمن ابراز تسلیت شهادت دبیر شورای عالی امنیت ملی کشور به پیشگاه حضرت بقیه‌الله الاعظم (عج)، رهبر معظم انقلاب اسلامی، خانواده محترم ایشان و ملت شریف ایران افزود: خیر تلخ شهادت بنده صالح و مجاهد، سیاستمدار خردمند و متعهد، دبیر با درایت شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر علی لاریجانی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» در این روزهای پرفتنه که دستان پلید استکبار جهانی به خون پاک هزاران تن از هم‌میهنان و تهاجم گسترده به کشور عزیزمان آلوده است، داغی مضاعف و مصیبتی بزرگ است.

در ادامه این پیام آمده است: شهید لاریجانی، شخصیت برجسته و اندیشمند فرزانه‌ای بود که در دامان بیت شریف مرجعیت، تربیت یافت و در سایه شجره مبارکه استاد متفکر و اسلام‌شناس عالیقدر مرحوم آیت‌الله شهید مطهری بالید و تمام عمر بابرکت خود را مصروف اعتلاء اسلام و ایران کرد و در این مسیر نورانی، همه فراز و نشیب‌ها و ناملایمات و بی‌مهری‌ها را با صبر و بصیرت، تحمّل کرد.

این بیانیه تصریح دارد: شهید لاریجانی هرگز از راه، هدف و آرمان‌های متعالی خود، کناره نگرفت و در نهایت، سرمایه جان مطهر خود را بر سر این آرمان‌ها، گذارد و به دست اشقیاء پلید زمانه، به شرف شهادت، نائل آمد و در سحرگاه ماه مبارک رمضان به لقاء الهی واصل گردید.

آیت الله مظاهری در این بیانیه افزوده است: مقام عظیم شهادت بر چنین انسان والا و سعادت‌مند و بزرگوار، مبارک و گوارا باد و خداوند مهربان این شهید سعید و فرزند برومند او و همه همراهانش و همچنین فرمانده قهرمان بسیج مستضعفان، سردار سرلشکر شهید غلامرضا سلیمانی که او نیز از عناصر بسیار شریف و متعهد و خدوم جمهوری اسلامی ایران بود و همه شهاده عزیز این جنگ تحمیلی و تمامی شهیدان راه حق و فضیلت را با اولیاء طاهرین محشور فرماید و به بازماندگان معزز آنان صبر و اجر و سلامت و سعادت، عنایت فرماید.

در پایان این بیانیه آمده است: بار الهی در ظهور حیات‌بخش حضرت بقیه‌الله الاعظم «ارواحنا له الفداء» که مایه فرج و نجات بشریت است، تعجیل فرما و دل‌های داغدار و مصیبت‌زده ملت بزرگ و مجاهد ایران را آرامش و التیام بخش. «والسلام علی جمیع عباد الله الصالحین».

## دو درخواست شهید لاریجانی از پسرش در روزهای آخر

داده بود. درخواست ترک همراهی، از جمله به ملاحظه دو کودک خردسال مرتضی بود. درخواست پدر پذیرفتنی نبود و چاره را در آن دید که یکی از دوستان پدرش را واسطه کند. شهید لاریجانی که دید او شدیداً اصرار بر ماندن دارد، نهایتاً رضایت داد.

در هفته آخر، از مرتضی خواست با همان مداحی که در جلسات منزل روضه می‌خواند در جایی قرار گذاشته شود. گفته بود فکر می‌کنم روزهای آخر است و دوست دارم یک بار دیگر روضه بشنوم. این جلسه برگزار شد.

سه عکس بالا در ۱۴ اسفند هنگامی که سرزده برای اقامه نماز به کتابخانه استاد شهید مطهری وارد شدند به اصرار معاون نورانی‌اش شهید بیانی با دوربین غیرموبایلی گرفته شد. به دکتر گفتیم با قیای استاد نمازی بخواند. به شدت استقبال کرد.

ساعتی بعد چهار شهید (شامل پاسدار عزیز سید وحید فاطمی‌نژاد) راهی شدند. مرتضی به سید وحید گفته بود اگر بابا شهید شد و من زنده ماندم خودت من را بزنی!



### محمد مطهری

سه روز مانده به شهادت، دکتر لاریجانی از پسرش قطعانه خواست که دیگر او را همراهی نکند زیرا خطر ترور بسیار جدی است. حضور مرتضی در محل اصابت، اتفاقی نبود. از سحرگاه ۲۳ خرداد ۱۴۰۴، شب و روز ملازم پدر بود و به تیم حفاظت به طور مؤثر

### کمک می‌کرد.

مرتضی، فارغ التحصیل دکترای مکانیک از دانشگاه شریف در سال ۱۳۹۹، در این ۹ ماه نه تنها با شغل خود خداحافظی کرد، بلکه فاطمه شش ساله و علی لاریجانی دو ساله و همسرش را به ندرت می‌دید، همسری که آگاهانه و صبورانه به وضعیت جدید رضایت

در چهلمین روز فراق بنده خدا شهید دکتر علی لاریجانی؛

# برگی در نکوداشت مرد تدبیر و وفا



و پرهیز مدام از تند و خشونت کلامی، بازتابی از همان عقلانیت و اخلاقی بود که به او امکان می‌داد در میان نسل‌های گوناگون، احترام و اعتماد را برانگیزد و نگاه‌ها را به سوی خویش معطوف دارد.

آری، تلفیق «آرمان‌گرایی نجیبانه» با «کارآمدی ملموس»، ویژه‌ترین نشان این جنس از مدیران انقلابی است که او نمونه ممتاز آن بود

**ششم. انقلاب به مثابه فرآیندی زنده و پویا**  
درک شهید لاریجانی از انقلاب اسلامی، نه به مثابه یک واقعه محصور در تقویم تاریخ، بلکه همچون فرآیندی زنده و مستمر بود که پویایی آن در گرو تغذیه دائم از سرچشمه «عقلانیت» و «مجاهدت» است. او عمیقاً باور داشت که آرمان‌های انقلاب اگر با زیور خرد و انضباط ساختاری آراسته نگرند، در کشاکش زمان رو به فرسودگی خواهد نهاد. این نگاه فیلسوفانه در تمامی ابعاد عملکرد اجرایی او تجلی داشت و توانمندی تحسین برانگیز وی را در انطباق با تلاطم‌های گوناگون و راهبری بحران‌های پیچیده به تماشا می‌گذاشت. عمل‌گرایی او نه یک رفتار سطحی، بلکه برخاسته از ادراک واقعیات لایه لایه جامعه و نیازهای حقیقی مردم بود؛ تدبیری که مرزهای اقلیم داخلی را درنوردید و در ساحت سیاست خارجی نیز شکوهی دیگر یافت. آنجا که درک مصلحت ملی و ضرورت تعاملات هوشمندانه با جهان، او را در اتخاذ تصمیماتی سنجیده برای صیانت از اقتدار کشور و کاستن از تنش‌های ناصواب، یاری می‌رساند.

**شکوه فرجام**  
در فرجام سخن، بنده برگزیده خدا، شهید علی لاریجانی، نماد درخشان پیوند «عقل و ایمان» بود. او حقیقت انقلاب را نه در غوغای شعار و هیاهو، که در ژرفای اندیشه‌ورزی و خدمت خالصانه جست‌وجو می‌کرد؛ همان مسیر روشنی که تجلی آن را امروز در این اتحاد مقدس و حضور پرشکوه مردم در خیابان‌ها می‌بینیم؛ حضوری که چنان جامی لبریز و مقدس، عصاره وفاداری یک ملت را در خود جای داده است. در افق نهایی، تقدیر چنین شخصیت والایی جز با شکوه شهادت رقم نمی‌خورد؛ که «طوبی له و حسن مآب».

شهادت او، فراتر از یک واقعه در پهنه میدان، نشانه‌ای بر زیست مؤمنانه و مسئولانه‌ای بود که انسان را در آستان حقیقت، فدا می‌سازد. هر آن کس که با خلوص نیت و عمل صالح در راه حق گام نهید، بی‌شک سهمی از فرهنگ متعالی شهادت یافته است: «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا». لاریجانی با سیره خویش، این معنا را در تمامی ساحت‌ها عینیت بخشید.

پیوند مبارک میان عقلانیت، اخلاق، پارسایی و ولایت‌مداری، میراث ماندگار دکتر علی لاریجانی برای سیاست‌ورزی در سپهر ایران امروز است؛ میراثی که گواهی می‌دهد انقلاب اسلامی را باید با تمام وجود، تمام اندیشه و تمام عمل، پاس داشت و به اوج تعالی رساند.

سلام و رحمت واسعة الهی بر روح مطهر رهبر شهیدمان و شهدای گران قدر جنگ رمضان. سلام، درود و رحمت الهی بر شهید علی لاریجانی و فرزندان برومندش مرتضی.

نامش جاویدان و راهش پرهرو باد.

بنده کوچک خدا مصطفی پورمحمدی

رانده شده و گفت‌وگو عقیم می‌ماند. او تفاوت آرا را نه تهدیدی برای امنیت، بلکه فرصتی برای تکامل تصمیمات می‌دانست. لاریجانی این ویژگی ممتاز را نه فقط یک فضیلت فردی، بلکه «برساختی نرم‌افزاری» برای ثبات و همبستگی ملی می‌دید؛ مفهومی که در اثر ارزشمندش، «عقل و سکون در حکمرانی» (دانشگاه تهران: ۱۴۰۳)، به دقت تبیین و صورت‌بندی شده است. او در محیطی که گاه تندی گفتار جایگزین استدلال می‌شد، با آرامش کلام و طنز نغز، رسم دیرین ادب را بازآفرینی می‌کرد و آن را ضرورتی راهبردی برای انسجام ملی می‌شمرد.

او در کنار کوله‌بار تجارب ارزشمند در مجلس و شورای عالی امنیت ملی، در عرصه سیاست خارجی نیز با سلاح «بینش فلسفی» و «عمل‌گرایی هوشمندانه» گام برمی‌داشت. لاریجانی عمیقاً معتقد بود که دیپلماسی نباید در واژه‌ها خلاصه شود، بلکه باید پیرو «منطق قدرت» و «مصلحت ملت» باشد. ثمره این نگاه ژرف، ایستادگی مقتدرانه در برابر زیاده‌خواهی‌های بیگانه و هم‌زمان، تعاملی خردورزانه با جهان بود؛ رویکردی که نشان از درک دقیق او از لایه‌های پیچیده روابط بین‌الملل داشت. این پیوند خجسته میان «انقلابی‌گری اصیل» و «عقلانیت عملی»، هویت اصلی سیاست‌ورزی او را شکل می‌داد. او الگویی را پیش چشم ما نهاد که ثابت می‌کرد می‌توان در عین پایبندی به آرمان‌های انقلاب، با تدبیر و صبوری، گره‌های کور مسائل ملی را گشود. او در عمل، مصداق روشن این کلام وحی بود که: «أَشْدَاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»؛ صلابتی نفوذناپذیر در برابر دشمن و عطفونی بزرگ‌منشانه در میان یاران.

**چهارم. از تفکر تا عمل جهادی**  
عمل‌گرایی در نگاه لاریجانی، نه صرفاً شتاب در انجام امور، بلکه «کنش مبتنی بر حقیقت و شناخت» بود. کار جهادی در افق دید او، تلاشی بی‌ریا، منضبط، هدفمند و متکی بر ادراک عمیق بود؛ هم از این روی بود که در سکان‌داری نهادهای ملی، همواره از تصمیمات هیجانی و احساسی پرهیز می‌کرد. این شیوه، نشان از درک ژرف او از مفهوم متعالی «جهاد» داشت که فراتر از میدانی نبرد، در استمرار آگاهانه برای اصلاح ساختارهای اجتماعی تجلی می‌یافت.

در سیره سیاسی او، تفکر مقدمه عمل، و عمل، آزمون صدق تفکر بود. کار جهادی در افق دید او تنها به تلاشی فیزیکی محدود نمی‌گشت، بلکه تلاطم «عقل و اراده» در مسیر اصلاح جامعه به شمار می‌رفت. این پیوند مبارک میان «دانش نظری» و «تجربه عملی»، به روشنی پیش چشم ما قرار گرفت که می‌توان هم متفکری صاحب‌نظر بود و هم مدیری کارآزموده؛ هم در اقلیم فلسفه زیست و هم در ورطه سیاست، طریق صلاح پیمود. این تلفیق بی‌بدیل، میراثی گران‌بها برای پویندگان راه خدمت است؛ آنان که می‌خواهند در مسیر تعالی جامعه، از عمق دانش و قدرت عمل، توأمان و هم‌زمان، بهره‌مند شوند.

**پنجم. ولایت‌مداری و سیاست‌ورزی**  
دکتر لاریجانی، هوشمندی و خردمندی را در ساحت مکارم اخلاق و ولایت‌مداری معنا می‌بخشید. انس فکری و عاطفی او با رهبر شهید انقلاب، نه از سر ضرورت‌های زودگذر سیاسی یا منفعت‌طلبی، بلکه ریشه در اعتقادی راسخ به مبانی اصیل نظام و ادراکی ژرف از جایگاه رفیع ولایت‌فقیه در ساختار جمهوری اسلامی داشت. ولایت‌مداری او، فراتر از پوسته شعار، نوعی «تعهد و باور عمیق به محور بنیادین نظام بود. او بارها «عقلانیت ولایی» را در رفتار سیاسی خویش متجلی ساخت و به شایستگی ثابت کرد که تبعیت از ولایت، در عین حفظ حریت اندیشه و استقلال رأی، نتهتها ممکن، بلکه ممدوح و گره‌گشا است.

در ساحت فردی نیز، منش تربیتی او بر پایه «خوبیستن‌داری» و «بزرگ‌منشی» استوار بود. رفتارهای آرام، گفتار سنجیده

همواره با وقاری متین و فروتنی عالمانه‌ای آراسته بود که حکایت از هم‌افزایی میان «جوهر عقل» و «زیور ادب» داشت. او به گفت‌وگو - فراتر از یک ابزار مشتری مدارانه و به مثابه سنتی برای اصلاح ساختارهای اجتماعی - باوری عمیق داشت و از ستیز بیهوده و برچسب‌زنی‌های مرسوم، به شدت پرهیز می‌کرد؛ مثنی و مثنی که ریشه در تربیتی اصیل و زیست در محیطی داشت که پیوند میان «ایمان دینی» و «حیات جمعی» در آن همواره مقدس شمرده می‌شد.

در حوزه فرهنگ، نگاه او ترکیبی تازه از «خرد فلسفی» و «نیازهای واقعی زندگی» بود. زمانی که رئیس صداوسیما شد، تلاش کرد رسانه و فرهنگ عمومی، به سمت اندیشه و گفت‌وگوی عقلانی شتاب گیرد. او ارزش رسانه را نه در ظواهر، بلکه در ثمربخشی اندیشه می‌دانست. همین نگاه عمیق بود که او را در همه مسئولیت‌های بزرگش، به تولید محتوای عمیق و تأثیرگذار پایبند نگاه داشت.

یافتاری لاریجانی بر تولید «اندیشه بومی»، وی را پیش‌آهنگ گفتمان «عقلانیت انقلابی» ساخت؛ عقلانیتی ناب که نه در سودای آرمان‌گرایی انتزاعی، واقعیت را و ما می‌نهد و نه در ورطه عمل‌زدگی مفرط، اصالت‌ها را به مسلخ می‌برد. این عقلانیت، بنیان‌گذار پیوندی آگاهانه میان «ایمان قلبی» و «رفتار اجتماعی» بود. او به درستی دریافته بود که فرهنگ کهن ایرانی اسلامی، ظرفیتی شگرف برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های نوظهور جهان مدرن دارد. سبک تعامل او، که آمیزه‌ای از احترام به آرای گوناگون و پرهیز از تندروی‌های آسیب‌زا بود، الگویی مانا از «ادب سیاسی» را ترسیم کرد؛ رویکردی حکیمانه که همواره زمینه‌ساز گفت‌وگوهای سازنده و فرونشاندن تنش‌های بی‌ثمر در فضای فرهنگی و اجتماعی کشور بود.

**سوم. حکمت و ادب سیاسی**  
در عرصه سیاست، شهید دکتر لاریجانی تجلی سیاست‌ورزی بر مدار «تجربه، تدبیر و ادراک عمیق زمانه» در جهت صیانت از منافع ملی بود. او هرگز در غوغای هیاهوگران جناحی و جنتال‌های بی‌حاصل گرفتار نیامد؛ و این متانت ساختاری را در آزمون‌های دشواری چون پرورش‌های بی پروا به او، فرآیند رد صلاحیت‌ها و دیگر برهه‌های پرفشار، به مثابه حجتی عیان بر همگان آشکار ساخت. ریاست دوازده‌ساله او بر قوه مقننه، نه صرفاً یک دوره مدیریتی، که نماد تحولی بنیادین در شیوه سیاست‌ورزی عقلانی بود. وفاداری خلل‌ناپذیر به اصول انقلاب در کنار هوشمندی و افر در مواجهه با واقعیت‌های میدانی، رکن رکن این عقلانیت را شکل می‌داد. برخلاف پندارهای سطحی، عقلانیت انقلابی در نگاه او نه به معنای تساهل در مبانی، بلکه ترکیبی از «ثبات در باور» و «انعطاف در عمل» بود؛ او ثابت کرد که آرمان‌های انقلاب، آن‌گاه که با منطق و خرد همراه شوند، پایدار، مولد و گره‌گشا خواهند بود. او به راستی نماد عینی اندیشه «مت وسط» در عصر معاصر بود.

در منظومه کنش‌گری او، «ادب سیاسی» جایگاهی محوری و زیربنایی داشت. این ادب، یک تظاهر ریاکارانه و تشریفاتی نبود، نوعی «اخلاق کنش‌گری» و ضامن بقای جامعه و مشروعیت قدرت بود. در سنت دیرین اندیشه سیاسی ایران، ادب به معنای پاسداشت حرمت کلام، اعتدال در نقد و پرهیز از هتک ساخت مخالف است؛ حتی در اوج تلاطم اختلافات. لاریجانی آموخته بود که سیاست، نه میدان کارزار برای نابودی رقیب، بلکه عرصه‌ای برای مفاهمه و تأمین مصالح عامه با کمترین هزینه است. در این چارچوب، «زبان» گزیده‌ترین ابزار او بود؛ او نیک در یافته بود که زوال ادب سیاسی، سرآغاز فروپاشی اعتماد عمومی است.

ادب در نگاه او، یعنی تجلی «وقار در رقابت». آن‌گاه که پرخاشگری جایگزین ادب شود، عقلانیت به حاشیه

بسم الله الرحمن الرحيم  
«وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهُ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ»

در آستانه چهلمین روز از شهادت اندوه‌بار برادر و دوست دیرینم، شهید دکتر علی لاریجانی، ابتدا بر آن بودم تا سوگنامه‌ای از جنس دل و وفاداری بنگارم. اما تأمل در سیره آن عزیز نشان داد که ادای حق چنان شخصیتی، فراتر از مرئی‌های عاطفی، در گرو تبیینی خردورزانه از مشی مدیریت و سیاست‌ورزی اوست. با این حال، در ایامی که داغ جان‌سوز رهبر عزیز و شهدای معصوم و گرانقدر و لاریجانی نازنین هنوز بر جان‌ها سنگینی می‌کند، شرح تمام دل‌نگی‌ها را به مجالی دیگر و ذهنی آرام‌تر وا می‌گذارم:

شرح این هجران و این خون جگر / این زمان بگذارد تا وقت دگر.

## اول. سیاستمدار حکیم و مشاور امین

دکتر علی لاریجانی، بی‌هیچ تکلف و تردیدی، از معدود چهره‌های تابناک در سپهر سیاست و اندیشه معاصر ایران بود؛ شخصیتی که طی چهار دهه مجاهدت در عرصه‌های مدیریت، فرهنگ و دانش، تصویری ناب از عقلانیت مؤمنانه و تدبیر متعهدانه را در چارچوب نظام جمهوری اسلامی، خستگی‌ناپذیر و هوشمندانه به تماشا گذاشت. سیره فکری و حیات سیاسی او، گواهی روشن بر تلاقی مبارک «حکمت و بصیرت دینی» با «علوم نوین دانشگاهی» در بستری از عمل‌گرایی بود. اصالت خانوادگی او که ریشه در خاک پاک دین و دانش داشت، در کنار ترکیب دانش فنی، معرفت فلسفی و منش اخلاقی، از او شخصیتی ساخت که در میان اقربان و چهره‌های سیاسی معاصر، به طرز چشم‌گیر و ممتاز، جلوه‌گری می‌کرد.

باید ادعان کرد که لاریجانی به معنای حقیقی کلمه، شخصیتی «میان‌رشته‌ای» و جامع‌الاطراف بود. مفاهیم بنیادین منظومه فکری او - از عقلانیت انقلابی و ادب سیاسی تا همت جهادی و ولایت‌مداری - در منش اجرایی‌اش نمودی عینی و دل‌نشین داشت. او برخلاف بسیاری از کارگزاران هم‌عصر، فراتر از دانش مهندسی، جان و جهانی آمیخته با علوم انسانی داشت. این ویژگی، از او شمایل یک «مشاور-وزیر» برای نظام ساخته بود؛ همانی که در سنت کهن نظام‌نامه‌نویسی و سبزلوگ ایرانی، بر کرسی «وزارت» تکیه می‌زند. «وزیر» در این معنا، نه یک مقام اداری، که رکن رکن حکمرانی، حافظ اسرار مملکتی و امین رازدار حاکمیت است که با تبحر در فنون کشورداری، امور را به بهترین سامان می‌رساند. لاریجانی، جوهره‌ی دولت‌مرد اصیل ایرانی را که آمیزه‌ای از پاک‌دستی، دوراندیشی و تدبیر است، هم به واسطه قریحه ذاتی و هم در سایه ممارستی طولانی، در وجود خود متجلی ساخته بود.

او اگرچه در واپسین پرده حیات خویش، دولت مستعجل بود، اما در «لحظات خطیر و سرنوشت‌ساز دوران مدیریتش» خوش‌درخشید. او مرد ورطه‌های دشوار بود و برای او، مرز میان «میدان» و «سیاست»، از مو باریک‌تر می‌نمود. کنش راهبردی شهید لاریجانی در بحبوحه آن نبرد دوازده‌روزه، هنوز در خاطر زمانه جاری است. او در آن برهه، به تعبیر رویای صادق‌های برخاسته که در ایام انزوا و بی‌مهری‌ها مکرر بر او عیان شده بود. در آن رؤیاهای شبانه، یار و همدم دیرینش، شهید حاج قاسم سلیمانی، بر ادامه راه و به سرانجام رساندن اهداف محور مقاومت تأکید می‌کرد. و پس از سال‌ها، چرخه روزگار آن خواب را تعبیر کرد و او را در جایگاهی نشاناند که تحقق مأموریت رفیقش، در صدر اولویت‌های او قرار داشت.

## دوم. دیده‌بان مصلحت و تدبیر

در ساحت روابط اجتماعی، لاریجانی تجلی‌گاه پیوندی استوار میان «اصالت منوی» و «ادراک زمانه» بود. حضور او در محافل نخبگان و نشست‌های فرهیختگان،

آیت الله فاضل لنکرانی:

## مزد مظلومیت دکتر لاریجانی شهادت بود

که بسیاری از مسئولان حوزه از آن مطالب بی‌اطلاع بودند. برای ما بسیار مهم بود که شخصی بدون عنوان حوزوی چنین درک عمیقی از حوزه دارد.

وی با بیان اینکه شهید لاریجانی ابدأً بدنبال خودنمایی نبود و واقعا خودشان را ساخته و از یک عقلانیت ویژه برخوردار بودند، گفت: رسم شده که عده‌ای (چه در حوزه و چه در نظام) ادعای عقلانیت می‌کنند ولی ایشان واقعا به یک عقلانیت ویژه رسیده بود.

استاد سطوح عالی حوزه تصریح کرد: به نظرم پایه‌گذار ویژه برنامه حکمت مطهر خود ایشان بودند و خاطر هست یکی از بهترین مطالب را خود ایشان در یکی از این برنامه ارائه نمودند. خیلی پخته و پرمطلب، بدور از حرف‌های کلیشه‌ای و تکراری، به گونه‌ای که پیدا بود فانی در شهید مطهری هستند. چه سعادت با ایشان بود که صهر مرحوم مطهری شدند و چه افتخاری هم برای شهید مطهری بود که چنین صهر و دامادی داشت.

وی در ادامه گفت: خیلی خوشحال شدیم که پیکر ایشان را در قم دفن نمودند، یک اعتباری برای قم شد. به نظر من این مزد حضرت معصومه(س) به ایشان بود. آن روزی که در حرم مطهر حرمت ایشان هتک شد بقدری بنده ناراحت شدم که سربعا با ایشان تماس گرفتم و مراتب تأسف و ناراحتی خود را به ایشان اظهار داشتم. آشکار شدن مظلومیت برخی افراد یا شاید بتوان گفت مزد مظلومیت‌شان یا هر دو جهت، جز با شهادت میسر نمی‌شود، مانند مظلومیت مقام رهبری و دکتر لاریجانی. آیت الله فاضل لنکرانی در پایان افزود: اینکه خیلی از شهدای ما گر خورده به امیرالمومنین(ع) هستند بنظرم بدین جهت است که بالاخره یک رشحه‌ای از ولایت امیرالمومنین در این کشور پیاده شده و این شهدا سربازان آن حضرت هستند. ایشان برای همیشه به عنوان افتخار این نظام، دین، کشور و مردم زنده هستند و یادشان فراموش نمی‌شود و باقی خواهد ماند. خوشا به سعادتشان

آیت الله فاضل لنکرانی همچنین ضمن تقدیم یک جلد قرآن مجید به خانواده شهید لاریجانی بیان نمود: انشاءالله خداوند متعال درجات این شهید عزیز را متعالی بفرماید، همه ما از این مصیبت به معنای واقعی سوختیم گرچه افتخار بزرگی هم برای ایشان، هم بیت آیت‌الله آملی و هم بیت شهید مطهری رقم خورد اما از جمله مصیبت‌هایی است که به هیچ شکل جبران

فتح: آیت‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی، رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار (علیهم‌السلام) در دیدار با خانواده و بستگان شهید دکتر علی لاریجانی، اظهار داشت: درجات ایشان متعالی است ان شاء الله خداوند آن را متعالی‌تر فرماید، خوشا به سعادت ایشان و خوشا به سعادت شماها که به این افتخار بزرگ نایل گردیدید. گرچه با از دست دادن ایشان خسارت خیلی بزرگی به کشور و نظام اسلامی ما وارد شد.

وی افزود: امروز بعد از نماز به خدا عرض کردم گرچه منتقم خون همه این شهدا تو هستی و این انتقام از سنت‌های تخلف ناپذیر الهی است (ان الله عزیز ذواتنکم)، ما چه بخوایم، چه نخواهیم خدا خودش انتقام می‌گیرد ولی برای شخصیت‌هایی مثل رهبر شهید ما و دکتر لاریجانی و فرماندهان ارتش و سرداران سپاه که از نفوس زکیه انقلاب بودند، باید انتقام ویژه‌ای گرفته شود.

آیت الله فاضل لنکرانی اظهار داشت: داغ ایشان دل همه را سوزاند، ما ارادت خاصی به ایشان داشتیم و ایشان نیز محبت خاصی به ما داشت. امروز پیام‌هایی که از طریق آقای معراجی خدمت ایشان ارسال می‌کردم را ملاحظه می‌نمودم، در یکی از پیام‌ها نوشته‌ام از مصاحبه پیر نکته، امیدبخش و با اقتدار ایشان پس از شهادت رهبر معظم انقلاب تشکر کنید. مرحوم والد ما نیز خیلی به ایشان علاقه داشتند. نظام به این زودی‌ها چنین شخصیت‌هایی را پیدا نخواهد کرد. همان‌طور که مانند رهبر شهیدمان را پیدا نخواهد کرد. باید قرن‌ها بگذرد تا مانند این افراد در کشور پیدا شود. این شهید عزیز نیز از مصادیق افرادی است که فقدانش ثلمه‌ای بود که جایگزین ندارد و جای آن به هیچ‌وجه پر نمی‌شود.

وی افزود: درست است که مسئولین ما هر کدام به شکلی مشغول خدمت هستند، چه آنها که در سپاه هستند و چه آنها که در قوه اجرائیه، مقننه و قضائیه هستند، ولی در بین آنها کم پیدا می‌شود افرادی که از بن دندان به دین و روحانیت معتقد باشند. برخی از مسئولین وقتی پیرامون حوزه با آنها صحبت می‌کنیم، درکی از حوزه علمیه ندارند ولی این شهید عزیز درک خیلی عمیقی از حوزه داشت.

آیت الله فاضل لنکرانی ادامه داد: ما ۱۵ - ۱۶ سال قبل جهت مراسم افتتاح ساختمان جدید مرکز فقهی، در کنار دعوت از مرحوم آیت‌الله العظمی صافی(ره) از شهید دکتر لاریجانی نیز برای سخنرانی دعوت نمودیم. ایشان در آن جلسه نکات بسیار خوبی بیان نمودند

## صبر انقلابی و کم‌نظیر شهید لاریجانی در برابر نامالایمات شگفت‌انگیز بود

فتح: مجمع هماهنگی پیروان امام و رهبری استان قم، به مناسبت شهادت علی لاریجانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی پیام تسلیتی به شرح زیر صادر کرد.

بسم‌الله الرحمن الرحیم  
«وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أحياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ»  
شهادت اندوهبار مجاهد صدیق، دانشمند و خدمتگزار برجسته کشور و انقلاب اسلامی، جناب آقای دکتر علی لاریجانی، به همراه فرزند برومندش دکتر مرتضی لاریجانی و دیگر همراهان وفادار ایشان، موجب تأسف و تأثر عمیق گردید. این چهره فرهیخته و اثرگذار در سال‌های طولانی حضور در مسئولیت‌های مختلف نظام جمهوری اسلامی، با نگاهی راهبردی و روحیه‌ای متعهد در مسیر اعتدالی ایران اسلامی، دفاع از منافع ملی و تقویت امنیت و اقتدار کشور گام برداشت و خدمات ارزشمند و ماندگاری در عرصه‌های مدیریتی و سیاسی از خود برجای گذاشت.  
«بنده خدا، علی لاریجانی» علاوه بر تصدی مسئولیت‌های راهبردی همچون مدیریت سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر مسئولیت‌های مهم در نظام، طی سه دوره به عنوان نماینده مردم شریف قم در مجلس شورای اسلامی، خدمات فراوان و ماندگاری به استان مقدس قم ارائه کرد و در جایگاه ریاست مجلس شورای اسلامی نیز منشأ خدمات مؤثر و ارزشمندی برای کشور شد.

پس از آن نیز به عنوان مشاور رهبر معظم انقلاب اسلامی و در ادامه در مسئولیت‌های راهبردی مرتبط با شورای عالی امنیت ملی، با نگاهی دقیق و تحلیل‌گرانه به مسائل کشور و منطقه به ایفای وظیفه پرداخت. در جریان تحولات و جنگ‌های اخیر نیز با مدیریت سنجیده و تحلیل‌های راهبردی خود، به شایستگی مواضع جمهوری اسلامی ایران را در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی تبیین می‌کرد؛ مواضعی که موجب دلگرمی و امید ملت ایران و در مقابل، موجب آشکار شدن ضعف و استیصال دشمنان این مرز و بوم می‌شد.

او از چهره‌های شاخص پرورش‌یافته در مکتب امام خمینی، رهبر فرزانه انقلاب اسلامی و اندیشه‌های بلند استاد شهید آیت‌الله مطهری بود؛ مکتبی که ایمان، مسئولیت‌پذیری و مجاهدت در راه عزت اسلام و ایران را به نسل‌های خدمتگزار این سرزمین آموخت. سال‌ها تلاش صادقانه و حضور مؤثر او در عرصه‌های مختلف، جلوه‌ای از همین تربیت و باور عمیق بود و سرانجام نیز این مجاهدت خستگی‌ناپذیر با فوز عظیم شهادت قرین شد. بی‌تردید جنایتکارانی که در تجاوزها و اقدامات تروریستی اخیر دست خود را به خون فرزندان رشید و مظلوم ملت ایران آلوده کرده‌اند، از عدالت و مجازات الهی و تاریخی در امان نخواهند ماند.

مردم شریف و انقلابی ایران، به‌ویژه مجاوران حرم کریمه اهل‌بیت(س)، نام و یاد این شخصیت برجسته را در حافظه سیاسی و مدیریتی خود به عنوان نمونه‌ای از مدیران متعهد، باتجربه و برخوردار از نگاه عمیق و دوراندیشانه حفظ خواهند کرد. حضور مؤثر ایشان در مسئولیت‌های مهم و حساس، چه در عرصه‌های تقنینی و چه در حوزه‌های راهبردی و امنیتی، همواره با تلاش برای تقویت انسجام ملی، پیشبرد منافع کشور و ارتقای جایگاه جمهوری اسلامی ایران همراه بود.

صبر انقلابی و کم‌نظیر ایشان در برابر نامالایمات و بی‌مهری‌ها، همچون مولایش امیرالمومنین(ع)، شگفت‌انگیز بود؛ صبوری که نشان از باور عمیق و علاقه قلبی ایشان به نظام اسلامی داشت و موجب می‌شد با استقامت و سعه‌صدر در مسیر خدمت به کشور و انقلاب گام بردارد.

شهادت مظلومانه این فرزند خدمتگزار ملت ایران، هر چند ضایعه‌ای بزرگ برای کشور و دلسوزان انقلاب اسلامی به شمار می‌آید، اما بی‌تردید خون پاک شهیدان چراغ راه ملت‌ها در مسیر عزت، استقلال و پیشرفت خواهد بود. تاریخ این سرزمین گواه آن است که فداکاری و ایثار مردان بزرگ، اراده ملت ایران را در ادامه مسیر مقاومت، عقلانیت و پیشرفت استوارتر ساخته و خواهد ساخت.

بی‌گمان راهی که این مجاهد صادق در خدمت به مردم، دفاع از عزت ملی و تلاش برای امنیت و پیشرفت ایران پیمود، همچنان با عزم و اراده فرزندان این سرزمین ادامه خواهد یافت و یاد و نام او به عنوان یکی از خدمتگزاران صدیق انقلاب اسلامی در حافظه ملت ایران ماندگار خواهد بود.

مجمع هماهنگی پیروان امام و رهبری استان قم ضمن ابراز تأسف و تأثر عمیق، این ضایعه دردناک را به پیشگاه حضرت بقیه‌الله الاعظم(عج) مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، خانواده مکرم آن شهید بزرگوار، به‌ویژه حضرت آیت‌الله آملی لاریجانی، خانواده گرامی شهید مطهری(ره) و همچنین ملت شریف و قدرشناس ایران، به‌ویژه مردم حماسه‌ساز قم تسلیت عرض می‌کند و از درگاه خداوند متعال برای آن شهید بزرگوار علو درجات و حشر با اولیای طاهرین و برای بازماندگان صبر، آرامش و اجر مستثلت دارد.



نخواهد شد، ایشان به آرزوی خود رسیدند و در عالم ملکوت کنار انبیاء و اولیاء و خود شهید مطهری حضور دارند، امیدواریم آقازاده مکرم ایشان گام‌های علمی بسیار بالایی در مسیر علم و فقاقت و اجتهاد بردارند. ان‌شاءالله به برکت والد شهیدشان و نیز شهادت جد و اخوی گرامیشان مراتب بالاتری را کسب خواهند کرد. وی افزود: ما معتقدیم که با این شهادت‌ها تازه باب عنایت خدا هم به روی جامعه باز می‌شود و هم به روی خانواده آن شهید، این قدم اول از عنایات خداست و انشاءالله خداوند متعال عنایات بیشتری می‌کند. گرچه این مصیبت‌ها جبران نمی‌شود. انشاءالله خدا به شما و همه منسوبین و مرتیطین به این بیت صبر عنایت کند.

آیت الله فاضل لنکرانی در ادامه اظهار داشت: مرحوم والد ما همیشه از این بیت به بزرگی یاد می‌کردند. یکی از چهره‌هایی که سخنانش نقطه اعتمادی برای مراجع بود، این شهید عزیز بود. کسی که مورد اعتماد همه مراجع بود. هر آن‌تخاباتی که در قم اتفاق می‌افتاد، مراجع حامی ایشان بودند و این مطلب بسیار مهمی است. من این را شهادت می‌دهم که نظر مراجع بزرگوار نسبت به ایشان هیچ‌گاه سرسوزنی تغییر نکرد. هرچند باکمال تأسف از سوی عده‌ای جفاهای بسیاری به ایشان شد که ما را نیز بسیار متأثر می‌کرد. وی تصریح کرد: شخصیتی که مورد نظر خاص رهبری و مراجع عظام بود و عقلای نظام ایشان را به عنوان یکی از محورهای عقلانیت نظام قبول داشتند، این از جمله ویژگی‌های بارز این شهید سعید بود که کم‌کم برای جامعه روشن می‌شود و متوجه می‌شوند که با فقدان او چه خسارت بزرگی متحمل شده‌اند. از خداوند بزرگ علو درجات این شهید و فرزند بزرگوارش و صبر و اجر جزیل برای شما و آقازاده مکرم و دو بیت شریف لاریجانی و مطهری مسئلت می‌نمایم.

## محمد البرادعی: لاریجانی مذاکره‌کننده‌ای قاطع اما عمل‌گرا بود

رویکرد شهید لاریجانی در دیپلماسی را ترکیبی از قاطعیت و واقع‌بینی توصیف کرد و گفت: او در مواضع خود سرسخت بود، اما رویکردی کاملاً عمل‌گرایانه داشت. او به خوبی درک می‌کرد که چه چیزی می‌تواند به دست بیاورد و ما [در مقابل] چه کاری باید انجام دهیم. دکتر لاریجانی درک بسیار عمیقی از مسائل و همچنین درک عمیقی از آنچه می‌خواست به دست آورد، داشت. البرادعی در پایان سخنان خود با ابراز تأسف از فقدان این دیپلمات برجسته ایرانی خاطر نشان کرد: من فکر می‌کنم ما او را از دست دادیم؛ از این منظر که ما یک طرف گفت‌وگوی توانمند را از دست دادیم.

متفاوتی می‌شنویم و می‌بینیم، اما او یک سیاستمدار و یک انسان عمل‌گرا (پراگماتیست) بود. شاید مردم ندانند، اما او [چندین] کتاب در حوزه فلسفه تألیف کرده است؛ این یعنی او در عین حال یک فیلسوف نیز بود.

این دیپلمات ارشد مصری در ادامه با تأکید بر روحیه تعامل‌گرایی و منطق حاکم بر رفتار دیپلماتیک شهید لاریجانی افزود: او از آن دست افرادی بود که می‌توانستید با هم دور یک میز بنشینید و بگوئید که گله‌ها و مشکلات چیست تا آن‌ها را حل‌وفصل کنید. دکتر لاریجانی مرد خوبی برای مذاکره بود.

مدیرکل پیشین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی،

فتح: مدیرکل پیشین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در اظهاراتی با اشاره به ویژگی‌های برجسته شخصیتی و دیپلماتیک شهید لاریجانی، وی را یک فیلسوف، سیاستمداری پراگماتیست (عمل‌گرا) و مذاکره‌کننده‌ای توانمند توصیف کرد که می‌توانست برای حل مشکلات، پای میز گفت‌وگو بنشیند.

محمد البرادعی طی سخنانی به تبیین ویژگی‌های دیپلماتیک و ابعاد شخصیتی شهید دکتر علی لاریجانی پرداخته است.

وی در ابتدا با اشاره به وجهه علمی و اندیشه‌ای ایشان که کمتر در مجامع بین‌المللی شناخته شده است، اظهار داشت: ما مسائل را از دیدگاه‌های

## دکتر لاریجانی؛ فیلسوف تراز سیاست در زیست جهان انقلاب اسلامی



محسن مهاجرنیا

زیست جهان انقلاب اسلامی، عرصه منحصر به فردی برای آزمون حکمت سیاسی انقلاب اسلامی، ظهور حکیمانی چون امام خمینی (ره)، شهید مطهری، شهید بهشتی، شهید امام خامنه‌ای و بسیاری دیگر از صاحب نظران، حکایت از آن دارد که حکمت مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه در سیر تطور و تکامل خویش به یک مکتب حکمی نوینی ارتقاء یافته است.

امام خمینی (ره) در طول چهل سال (۱۳۳۳-۱۳۶۸) مجاهدت، اندیشه ورزی و حکمرانی به عنوان مؤسس این حکمت سیاسی نوین، توانست بنیانی را تأسیس کند که به خوبی میان «عقل فلسفی» و «شریعت ناب محمدی (ص)» و «سیاست مدرن»، اشتهی برقرار نماید. تاووم آن بنیاد عظیم توسط یکی از شاگردانش، یعنی امام شهید آیت الله خامنه‌ای (ره) در چهله دوم انقلاب، درخت تنومندی از حکمت سیاسی جدید سامان داد که در فرایند پیچیده مدیریت انقلابی، نمایشگاهی از تطابق میان مبانی نظری با کنشگری استراتژیک شکل گرفت.

و اما فیلسوف شهید دکتر لاریجانی، از ولیده های برجسته و دست آموزه های واقعی این مکتب حکمی سیاسی است. ظهور او در عرصه سیاست ورزی حکمی، نه صرفاً در خوانش نظری بزرگ ترین فیلسوفان برجسته معاصر غرب چون «امانوئل کانت»، بلکه در تجلی عینی حقایق بنیادینی است که ناشی از چالش های عمیق نیم قرن حکمرانی و مواجهات مستمر با واقعیت جامعه انقلابی است. در این نیم قرن حضور او در عرصه حکمرانی کافی بود، تا شخصیتی تراز، از «فیلسوف سیاسی» در فرآیند سیاست ورزی فیلسوفانه انقلاب اسلامی به ظهور برسد. تجربه این دوران در سیاست و حکمرانی ایران، به ایشان آموخت که قدرت در جامعه انقلابی، ماهیتی دوگانه دارد. هم ابزار تحقق آرمان است و هم منبع وسوسه های قدرت گرایانه است.

لاریجانی همانند امامین انقلاب، با نگاهی فلسفی، ظرفیت تطهیر قدرت از طریق ارتباط مستمر با مبانی مکتب را کلید فهم استراتژیک سیاست دریافت.

تجربه طولانی کنشگری در راه طی شده، الگوهای تکرار شونده موفقیت و شکست در عرصه سیاست را برای او آشکار ساخت و فهم تاریخی را برایش به ابزاری بنیادین برای تصمیم گیری عقلانی مبدل ساخت. آنچه در تجربه سیاست ورزی لاریجانی مهم می نماید، تجسم عینی عقاید بنیادین در عرصه واقعیت است. او کنش سیاسی انقلابی را فرآیندی سنجیده می دانست که برآمده از تحلیل عمیق شرایط و منتهی به تحقق اهداف استراتژیک است. او در تجربه قانون گذاری و امنیت پردازی به این بصیرت رسیده بود که کنش مؤثر، نیازمند برنامه ریزی دقیق و فهم مکانیزم های تحول است. لاریجانی به خوبی از مکتب الهام بخش حکمت سیاسی انقلاب اسلامی آموخته بود که، ایمان دینی صرفاً پناهگاهی در برابر سختی ها نیست، بلکه منبع جوشش اراده و پیشران غلبه بر همه موانع در مسیر تحقق آرمان ها است. «ایمان عمل گرا» در فلسفه سیاسی او، نیروی محرک تلاش مستمر برای کشف حقایق و ساختن واقعیت های ارزشی بود.

بر این اساس در «فلسفه سیاسی لاریجانی»، سازگاری تئوری با عملیات، عیار سنجش و ملاک صلاحیت فلسفی در عرصه سیاست بود. حکمرانی در خدمت به تحقق ارزش های بنیادین مکتب تعریف می شد و سیاست ورزی موفق در خدمت ارتقای کرامت انسانی، عدالت اجتماعی، و استقلال ملی بود. او در سیاست ورزی خویش تلاش داشت تا پاسخ هایی متناسب با روح زمان و در عین حال وفادار به مبانی اصیل برای این چالش ها ارائه دهد. نیم قرن اندیشه و عمل، این توانایی را در او تقویت کرده بود.

حاصل کلام آنکه شهید دکتر علی لاریجانی، با نیم قرن کنشگری انقلابی، نماد اندیشه ورزی عمیق و عمل استراتژیک، مدلی اعتدالی از «عقلانیت سیاسی» و اسلام ناب در بستر حکمت سیاسی انقلاب اسلامی ارائه داد که بازخوانی آن می تواند الگویی از فلسفه سیاسی مبتنی بر ایمان، و درکی نوین از مکتب حکمی امامین انقلاب، ارائه بدهد.

## آیت الله العظمی نوری همدانی:

## شهید لاریجانی سیاست، عقل و علم و عمل را در خود جمع کرده بود

اسلامی تا دبیری شورای عالی امنیت ملی باعث شد تا به عنوان یک سیاستمدار محبوب و صادق معرفی شود و هیچ گاه در برابر حوادث سر تسلیم فرو نیاورد و در مقابل بی مهری ها صبوری ورزید و همه جا عمل به وظیفه شرعی را ملاک کار خود می دانست. اینجانب معتقدم که او مزد این همه خدمات را از خدای خویش دریافت کرد و به دست شقی ترین افراد به شهادت نائل آمد و این شاء الله راه او با قوت و قدرت توسط جوانان عزیز ادامه خواهد یافت.

ضمن ادای احترام به همه شهدای عزیز خصوصاً رهبر شهید انقلاب اسلامی توفیق حضرت تعالی که خود از شخصیت های برجسته و ارزشمند حوزه علمیه می باشید را از خداوند متعال مسئلت می نمایم.

پیام این مرجع تقلید شیعیان به شرح زیر است: بسم الله الرحمن الرحیم  
آیت الله آقای حاج شیخ صادق آملی لاریجانی شهادت دانشمند محترم جناب آقای دکتر علی لاریجانی «رضوان الله تعالی علیه» و فرزند عزیزش را به جناب عالی و همه منسوبان و ملت شریف ایران اسلامی تبریک و تسلیت عرض می کنم.

فقدان شخصیتی ممتاز همانند این شهید عزیز برای جامعه ما خسارتی عظیم است. او دیانت و سیاست، عقل و علم و عمل را در خود جمع کرده بود، متانت در گفتار و اعتدال در رفتار و تجربه های موفق فراوان در مناصب متعدد دوران جمهوری اسلامی از حضور در سپاه پاسداران تا وزارت ارشاد و ریاست صدا و سیما و سه دوره مدیریت مجلس شورای



فتح: آیت الله العظمی نوری همدانی با صدور پیامی شهادت علی لاریجانی دبیر شورای عالی امنیت ملی و فرزندش در جریان حملات دشمن آمریکایی - صهیونی را تسلیت گفت.

## جامعه مدرسین حوزه علمیه قم:

## شهید لاریجانی نقشی تأثیر گذار در برابر عملیات روانی دشمن داشت



از خداوند متعال برای همه شهدای حمله ددمنشانه آمریکا و رژیم صهیونیستی به میهن عزیزمان به ویژه این سردار پرافتخار عرصه سیاست و دیپلماسی، حشر با اولیاء الله و علو درجات را مسئلت دارد.

در بخش دیگری از این پیام آمده است: ایشان در جنگ اخیر، نقش بسیار تأثیر گذاری در مقابله با عملیات روانی دشمن و گزافه گویی های رئیس جمهور خبیث آمریکا داشتند و در تبیین مواضع نظام در عرصه داخلی و خارجی همواره با تدین، هوشیاری و انقلابی گری عمل می کردند.

شهادت این یار صدیق و وفادار انقلاب، همچون شهادت دیگر کارگزاران و فرماندهان نظام اسلامی، بی شک ضایعه ای تلخ و تألم آور است؛ اما این خون ها نوید پیروزی و فتح قریب را به ملت ایران می دهد.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تأکید بر ضرورت وحدت و انسجام ملی و تقدیر از مردم و نیروهای مسلح قهرمان، بار دیگر با خون شهیدان انقلاب اسلامی بیعت می کند و اعلام می دارد که جهاد مقدس امروز ملت ایران، جنایتکاران را به خاک مذلت خواهد نشاند و امت اسلامی در مسیر عزت و اقتدار همچنان سربلند خواهد بود.

فتح: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با صدور پیام تسلیت به مناسبت شهادت دکتر علی لاریجانی آورده است که وی در جنگ اخیر، نقش بسیار تأثیر گذاری در مقابله با عملیات روانی دشمن و گزافه گویی های رئیس جمهور خبیث آمریکا داشت.

این پیام بدین شرح است: شهادت سیاستمدار متعهد، با تقوا و مجاهد جناب آقای دکتر علی لاریجانی و فرزند برومندش آقای مرتضی لاریجانی (رحمه الله علیهما) را به ملت شریف ایران، همسر بزرگوار ایشان، فرزندان آن شهید عزیز، برادران معظم و همه بازماندگان و وابستگان تسلیت عرض می کنیم.

آن شهید عزیز از شخصیت های بسیار مؤثر و توانمند در سیاست و مدیریت بودند که سال ها در مناصب حساس و خطیر با پختگی و عقلانیت خدمت کردند و در مقام دبیری شورای عالی امنیت ملی و مشاورت با رهبر شهید انقلاب نیز فردی امین و ولایتمدار بودند.

## بنده خدا، علی

### عزت در عبودیت؛ راز ماندگاری و تاب آوری یک متفکر مخلص

از همان زمان که این شهید عزیز، واژه «بنده خدا» را به عنوان تخلص در نوشته ها و یادداشت هایش برگزید، پیدا بود که به درجات والایی از کمال، ایمان و معرفت دست یافته و از سرچشمه زلال عبودیت سیراب شده است. سر تحمل و ماندگاری دکتر لاریجانی در طریق انقلاب اسلامی، با وجود همه ناهمربانی ها و رد صلاحیت ها، در همین معاهده قلبی او با خدای مهربان نهفته بود. عهدی که به او انرژی و نشاط می بخشید و او را به مرتبه ای از خلوص در اعتقاد و عمل رساند که برای همگان مثال زدنی شد.

تلاش بی شائبه این متفکر شهید برای دستیابی به گوهر بندگی و کیمیای عبودیت، وجود او را مشتعل و بی قرار ساخته بود. او راه رشد و کمال را تنها در سایه بندگی خالصانه خدای متعال یافته بود و سال ها بود که در انتظار شهادت لحظه شماری می کرد.

شهید دکتر علی لاریجانی که در صفای روح و تزکیه نفس کم نظیر بود، در اثر ممارست، تهذیب و مراقبت، تمام مشکلات و تهمت ها

از همان زمان که این شهید عزیز، واژه «بنده خدا» را به عنوان تخلص در نوشته ها و یادداشت هایش برگزید، پیدا بود که به درجات والایی از کمال، ایمان و معرفت دست یافته و از سرچشمه زلال عبودیت سیراب شده است. سر تحمل و ماندگاری دکتر لاریجانی در طریق انقلاب اسلامی، با وجود همه ناهمربانی ها و رد صلاحیت ها، در همین معاهده قلبی او با خدای مهربان نهفته بود. عهدی که به او انرژی و نشاط می بخشید و او را به مرتبه ای از خلوص در اعتقاد و عمل رساند که برای همگان مثال زدنی شد.

تلاش بی شائبه این متفکر شهید برای دستیابی به گوهر بندگی و کیمیای عبودیت، وجود او را مشتعل و بی قرار ساخته بود. او راه رشد و کمال را تنها در سایه بندگی خالصانه خدای متعال یافته بود و سال ها بود که در انتظار شهادت لحظه شماری می کرد.

شهید دکتر علی لاریجانی که در صفای روح و تزکیه نفس کم نظیر بود، در اثر ممارست، تهذیب و مراقبت، تمام مشکلات و تهمت ها

## ادامه از صفحه اول:

«بنده خدا»، شهید دکتر علی لاریجانی، پس از یک دوره طولانی مراقبت نفس و سلوک درونی، توانست افتخار حمل نشان بندگی خدا را از آن خویش کند. زهی سعادت و بلند همتی که صف مدعیان ناهل را از واصلان به درجات یقین جدا می سازد. او به درستی معنای بندگی خداوند را در دستگاه فکری و ادراکی خود هضم کرده بود؛ پشتوانه ای عظیم که به او توان داد تا علی رغم بی مهری های گوناگون و نامالیماتی که شبانه روز بر سر و روی او می بارید، با سربلندی و عزت از امتحانات و ابتلائات حقیقتاً جان فرسا بیرون آید.

او عزت را تنها در بندگی خداوند متعال یافت؛ درست در همان نقطه ای که مولای متقیان می فرماید: «الهی کفی لی عزاً انْ اَکُونُ لَکْ عَبْدًا». در روزگاری که عالمان و سیاستمداران در پی کسب مباحثات و مفاخراند، تمام فخر او در راهیابی به درجه بندگی خلاصه می شد؛ اینکه خداوند رب العالمین، معبود او باشد و او، دست پرورده و مطیع محض پروردگار.

قرارگاه فرهنگی طلوع مهر در پیامی مطرح کرد:

## فیلسوف سیاستمدار و ضربه گیر نظام؛ بازخوانی مجاهدت‌های «بنده خدا»



**فتح:** قرارگاه فرهنگی طلوع مهر در پیامی با تسلیت شهادت مظلومانه دکتر علی لاریجانی، از وی به عنوان فیلسوفی سیاستمدار، نظریه‌پرداز خردمند و استوانه عقلانیت و تدبیر یاد کرد. این قرارگاه ضمن برشمردن ویژگی‌های برجسته مدیریتی، علمی و ولایت‌مداری ایشان در مقاطع حساس کشور، خطیرترین رسالت امروز را بازخوانی، تبیین و معرفی «مکتب لاریجانی» به نسل جوان و تشنه حقیقت دانست و بر تداوم راه و اندیشه این شهید والا مقام تاکید کرد.

بسم الله الرحمن الرحيم  
 «يَوْمِنَ يُؤْتِي الْحُكْمَةَ قَدْ أَوْتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ»  
 شهادت مظلومانه و حماسی فیلسوف سیاستمدار، نظریه‌پرداز خردمند و خادم بی‌ادعای نظام اسلامی، دکتر علی لاریجانی، ثلمه‌ای جبران‌ناپذیر بر پیکره اندیشه، عقلانیت و مدیریت کلان کشور وارد ساخت. قرارگاه فرهنگی طلوع مهر، ضمن عرض تسلیت این داغ دردناک به پیشگاه حضرت ولی‌عصر (ارواحنا فداه)، رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) و ملت شریف ایران، بر خود فرض می‌داند تا در راستای پاسداشت یک عمر مجاهدت خالصانه، ابعادی از شخصیت بی‌بدیل و منظومه فکری آن شهید

پیچیده، تحسین همگان را برانگیزد. در اوج ریاست بر قوه مقننه و در میان سخت‌ترین بحران‌های مدیریتی، همواره و همیشه همسو با «رهبر شهید» برنامه‌ها و کارهای مجلس و دولت را به پیش می‌برد. او برای اجرایی ساختن دیدگاه‌های رهبری، از جان و آبروی خویش مایه می‌گذاشت. دکتر لاریجانی همواره سعی می‌کرد «ضربه گیر» نظام باشد؛ از اعتبار خود هزینه می‌کرد تا ولایت و نظام آسیب نبیند و در تمام فراز و فرودها، هیچ‌گاه دیده نشد که از جایگاه رهبر شهید برای منافع خویش هزینه کند.

بنده خدا علی، بدون ادعا و هیاهو، با سرنخه تدبیر و عقلانیت، بسیاری از گره‌های کور و در هم تنیده نظام را با متانت و آرامش می‌گشود و با همین مفتی حکیمانه، امیدهای بسیاری را در بین اقشار مختلف مردم و در همه سطوح جامعه شکوفا ساخت.

صلابت و اقتدار این شهید مظلوم تنها در عرصه اندیشه نبود؛ در میدان نبرد اراده‌ها و در گرم‌گرم «جنگ رمضان»، نگاه‌های دوستان و حتی دشمنان انقلاب، مبهور رجزخوانی‌های حماسی، مستل و کوبنده او در مقابل عریضه‌کشی‌های ترامپ ملموس دوخته شده بود. مواضع و تویتهای او در آن دوران، چنان جذاب، پرمحتوا و راهبردی بود که به مرجع استناد همگان بدل گشت و همیشه پوشالی دشمن را در هم شکست.

قرارگاه فرهنگی طلوع مهر، شهادت این استوانه عقلانیت، حلم و تدبیر را به خانواده مکرم ایشان، بیت رفیع مرجعیت حضرت آیت الله العظمی میرزا هاشم لاریجانی (ره) و بیت با عظمت آیت الله شهید مرتضی مطهری (ره)، جامعه علمی و دانشگاهی و عموم آزادگان تسلیت عرض نموده و پیمان می‌بندد که در مسیر نشر اندیشه‌های بلند و تبیین «مکتب لاریجانی» برای نسل‌های آینده، از هیچ کوششی دریغ نرورد. راهش پر رهرو، اندیشه‌اش پاینده و نامش بر تارک تاریخ این مرز و بوم، جاودانه باد.

قرارگاه فرهنگی طلوع مهر

## پیام آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی در پی شهادت دکتر لاریجانی



**فتح:** آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی از مراجع عظام تقلید در پی شهادت دکتر علی لاریجانی و جمعی از مدافعان میهن اسلامی پیامی به شرح زیر صادر کرد.

بسم الله الرحمن الرحيم  
 «أَنَا اللَّهُ وَأَنَا إِلِيهِ رَاجِعُونَ»  
 شهادت، والاترین نعمتی است که خداوند متعال در میانه این جهاد و دفاع مقدس به بندگانش شایسته‌اش عطا می‌فرماید. خبر شهادت جمعی از مردم بی‌دفاع و نیروهای جان‌برکف و فرماندهان نظامی و مسؤولان محترم، علی‌الخصوص فاضل ارجمند و برادر گرامی، جناب شهید دکتر علی لاریجانی و فرزند برومندشان، موجب تأسف و تألم فراوان گردید. بی‌تردید، مجاهدت‌های این عزیزان و خون پاکشان به ثمر خواهد نشست و طومار استکبار جهانی را در هم خواهد پیچید. اینجانب درگذشت این عزیزان را به عموم ملت شریف ایران تسلیت عرض نموده و علو درجات این شهیدان و صبر و اجر بازماندگان و پیروزی ملت ایران را از درگاه خداوند متعال مسألت دارم.

## بنده خدا؛ خوشا به حالت

سید جواد حسینی

خوشا به حالت که دانستن برایت تنها افتخاری شخصی نبود؛ رسالتی بود برای روشن‌تر شدن راه دیگران. دانش‌ات آرام و عمیق بود، همچون چشمه‌ای که بی‌هیاهو می‌جوشد و تشنگان را سیراب می‌کند. علم برایت انباشتن دانسته‌ها نبود؛ جست‌وجوی حقیقت بود. فیلسوفانه می‌اندیشیدی، ژرف می‌نگریستی و می‌کوشیدی میان عقل و ایمان پلی استوار بسازی.

خوشا به حالت که دانش را با تواضع درآمیختی، هرچه بیشتر می‌دانستی، فروتن‌تر می‌شدی و در محضر علم همواره شاگرد باقی می‌ماندی. دانایی در تو به سکوتی پخته‌تر و نگاهی مهربان‌تر بدل شده بود. خوشا به حالت که دل در گرو آرمان‌ها داشتی. برای تو باورها شعار نبودند؛ راهی بودند برای زیستن و ایستادن. در روزگاری که بسیاری به آسودگی دل می‌بندند، تو راه مسئولیت را برگزیدی.

خوشا به حالت که با رهبر دوست بودی؛ برادر بودی، هم‌فکر بودی و رفیق. اعتمادی میان شما بود که با سال‌ها صداقت و پابندی ساخته شده بود و آن چنان مورد اعتماد بودی که رفتنت برای ایشان خسارتی بزرگ بود؛ آنان که تو را می‌شناختند می‌دانستند بر سخنان تو می‌توان تکیه کرد و بر قدمت می‌توان اعتماد داشت.

خوشا به حالت که کلامت سنجیده و روشنگر بود. وقتی سخن می‌گفتی، حقیقت بی‌تکلف در واژه‌هایت جاری می‌شد و شنونده صداقت را در کلامت احساس می‌کرد. خوشا به حالت که در روزهای دشوار، دلگرم‌کننده دل‌ها بودی. آن‌گاه که نگرانی بر دل‌ها سایه می‌انداخت، حضور و سخنان‌ات یادآور امید بود؛ یادآور اینکه می‌توان ایستاد و آینده را ساخت.

خوشا به حالت که در برابر دشمنان استوار ایستادی و بی‌انصافی‌ها تو را راه باز نداشت. صبرت از جنس بزرگی بود و می‌دانستی حقیقت سرانجام راه خود را خواهد یافت. و خوشا به حالت که زندگی‌ات میان دانایی، ایمان، مسئولیت و صبر معنا یافت؛ و سرانجام نامت در شمار کسانی قرار گرفت که رفتن‌شان پایان نیست، بلکه آغاز حضوری عمیق‌تر در دل مردم است. و سرانجام، خوشا به حالت که این مسیر پُر افتخار را با سرخی شهادت امضا کردی. برای تو شهادت اتفاقی ناگهانی نبود؛ مزد سال‌ها مجاهدت علمی و عملی بود. خوشا به حالت که علم و ایمان را درآمیختی و در اوج خدمت، به دیدار معبود شتافتی.

پس خوشا به حالت؛ «بنده خدا، دکتر علی لاریجانی» راستی... فقط نمی‌توانم بگویم خوشا به حالت که با پسر رفتی؛ چرا که اندوه توان از انگشتان می‌گیرد و قلم یارای نوشتن را از دست می‌دهد. دل در برابر این داغ از اندوه لبریز می‌شود، بغض گلو را می‌گیرد و آشک جلوی دیدگان را می‌بندد.

## چرا علی لاریجانی برای اسرائیل و آمریکا خطرناک بود؟

فقط در سطح سیاسی، بلکه در عمق فکری و اجتماعی نهاد قدرت نهادینه می‌کرد. در منظومه فکری لاریجانی، توسعه‌ی پایدار تنها از طریق برقراری توازن قوا میان نهادهای تصمیم‌گیر و نهادهای مدنی قابل تحقق بود — درست همین نگاه بود که او را برای آمریکا و اسرائیل خطرناک می‌کرد. آنان از وجود بازبگرانی که بتوانند شکاف‌های داخلی را ترمیم و مسیر کشور را به سوی تعادل و توسعه ببرند، بیم داشتند؛ زیرا بقای ایران مقتدر، مستقل و عقلانی را در تعادل درون‌زا می‌دیدند.

شهادت لاریجانی را باید در همین چارچوب ارزیابی کرد؛ تقاضای دشمنان ایران برای حذف فیزیکی صداهای عقلانی و معتدل از درون ساختار تصمیم‌سازی. آنان نه از افراط می‌ترسند و نه از تندروها؛ زیرا افراط، همان چیزی است که می‌تواند جامعه را فرسوده و ساختار قدرت را متزلزل کند. آن‌چه آنان تاب نمی‌آورند، میانه‌روی عاقلانه است — همان که لاریجانی به نمادش بدل شده بود.

راه او، اگرچه با گلوله دشمن فرو بسته شد، اما اندیشه‌ی او زنده است؛ اندیشه‌ی توازنی که امنیت را با آزادی، استقلال را با گفت‌وگو، و قدرت را با عقل در هم می‌آمیزد. آینده ایران، اگر قرار است بر مبنای توسعه‌ی پایدار و ثبات اجتماعی شکل گیرد، ناگزیر باید به چنین میزان عادلانه بازگردد؛ همان میزان که علی لاریجانی در سراسر حیات خود، از آن پاسداری کرد.

چنین شخصیت‌هایی در رأس تصمیم‌سازی‌های کشور، می‌توانند موتور بازسازی و پویایی درونی ایران باشد. از این رو، در طراحی راهبردی‌شان برای تضعیف ساختار جمهوری اسلامی، حذف چهره‌هایی چون لاریجانی که توازن را میان آزادی، استقلال و توسعه برقرار می‌کردند، جایگاه ویژه‌ای یافت.

سوابق گسترده و تجربه‌ی طولانی او نیز این ضرورت حذف را در ذهن طراحان دشمن تقویت کرده بود. لاریجانی در طول ده سال ریاست بر سازمان صدا و سیما، چهره‌های رسانه‌ای و مؤثر در شکل‌دهی گفتمان عمومی یافت.

در دولت هشتم، در دوره کوتاهی مسئول مذاکرات هسته‌ای بود و با مهارت دیپلماتیک ویژه‌اش، توانست میان برجام‌گرایی عقلانی و حفظ منافع ملی تعادلی کارآمد برقرار کند. هر چند در همان دوره اقداماتی شد که ایشان مجبور به استعفا شد. او نماینده‌ی رهبر معظم انقلاب در دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی بود و بعدها، با دوازده سال ریاست بر قوه‌ی مقننه، تجربه‌ی بی‌بدیل در عرصه‌ی اجرایی و قانونگذاری کشور اندوخت.

در نه ماه پایانی عمرش، با حکم رئیس‌جمهور و تأیید رهبر انقلاب اسلامی، در جایگاه دبیر شورای عالی امنیت ملی بار دیگر به مرکز مدیریت بحران‌ها بازگشت تا عقلانیت خود را در دشوارترین فصل تاریخ کشور به کار گیرد. مجموعه‌ی این تجارب، از او مدیری توانمند، باتدبیر و سیاست‌ورزی ساخت که توازن را نه

**فتح:** با شهادت رهبر انقلاب اسلامی و جمعی از فرماندهان ارشد نظامی کشور در صبحگاه نهم اسفندماه، که سرآغاز جنگ رمضان لقب گرفت، دشمنان ایران به‌ویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی، فصل تازه‌ای از نبرد چندوجهی خود علیه جمهوری اسلامی را آغاز کردند؛ نبردی که در آن، بعد از حمله به مدارس، بیمارستان‌ها، اورژانس‌ها، ابنیه تاریخی و زیرساخت‌های کشور به ترور و حذف چهره‌های موثر، میانجی و توازن‌ساز در مرکز تصمیم‌گیری کشور، به راهبردی هدفمند بدل شده است.

بنابر گزارش عصر ایران، در ادامه‌ی همین مسیر و تنها سه هفته پس از آن رویداد خونین، علاوه بر ترور وزیر اطلاعات و سردار سلیمانی، در ۲۷ اسفندماه، دکتر علی لاریجانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، ترور و به شهادت رسید — حادثه‌ای که نه تصادفی بود و نه تنها یک اقدام انتقامی، بلکه رویدادی هدفمند در چارچوب سیاست آمریکا و اسرائیل برای برهم زدن توازن درون‌زا در ساختار قدرت ایران.

علی لاریجانی از جمله چهره‌هایی بود که مفهوم «امنیت ملی» را از قلمرو نظامی صرف فراتر برد و آن را در نسبت با جامعه، عقلانیت و توسعه‌ی پایدار معنا کرد. او باور داشت امنیت واقعی، نه در سرکوب، بلکه در هم‌نشینی و همدلی میان دولت و ملت معنا می‌یابد؛ همان نگاهی که بیم دشمنان خارجی را برمی‌انگیخت. آمریکا و اسرائیل به‌درستی دریافته بودند که وجود

## آیت الله آملی: قدر شهید لاریجانی مجهول ماند



**فتح:** رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در آستانه چهلمین روز شهادت علی لاریجانی گفت: آن روح بلند قدرش مجهول ماند و بلکه با جفای عمدی با قلب شکسته به لقاء پروردگار خویش شتافت.

متن این پیام بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم  
«مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا»

عبد صالح خدا، در پی عمری مجاهدت در راه خدمت به اسلام و اعتلای نظام اسلامی و کشور، به کاروان نورانی شهداء پیوست و منتعم به رزق عدلانه گشت. گوارا باد او را این شهادت و آن فوز عظیم!

شهادت برادر عزیز، دانشمند و مجاهد دکتر علی لاریجانی و فرزند برومندش مرتضی را تبریک و تسلیت عرض می‌کنم. شهادت، گر چه اجر عمر سراسر تلاش و خدمت و جهاد او بود و به آرزوی خویش رسید، ولكن فقدان او برای ما حرمانی است عظیم، که قلب را می‌سوزاند و اشک را

جاری می‌سازد «وَ إِنَّا لَا نَقُولُ إِلَّا حَقًّا» دشمن غدار، رئیس جمهور فاسد آمریکا و نخست وزیر جنایتکار رژیم صهیونیستی و اذناشان، بدانند اولاً این شهادت‌ها برای مسئولان و ملت عزیز ما سعادت است؛ سعادت آنکه از هر چه در این دنیا است ارزشمندتر است «وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ» و ثانیاً ملت عزیز و الهی و نیروهای مسلح غیور ما در مسیر ایستادگی و مقاومتشان، استوارتر خواهند شد و درسی فراموش‌ناشدنی و پشیمان‌کننده به جنایتکاران تاریخ خواهند داد.

آن فقید سعید، عمر پربرکت خویش را در مسیر خدمت به اسلام، انقلاب و اعتلای نظام اسلامی مصروف داشت. کارنامه درخشان ایشان در عرصه‌های گوناگون، مشحون از مجاهدت‌های مخلصانه است. در دوران تصدی سازمان صداوسیما، با مدیریتی مدبرانه، عالمانه و مبتکرانه، موجب شکوفایی و تحول عظیم در این رسانه گردید؛ تا جایی که این زحمات، مکرراً مورد تقدیر و تقدیر ویژه رهبر عزیز شهیدمان قرار گرفت.

در مسند ریاست مجلس شورای اسلامی، با درایت، حکمت و نگاهی عمیقاً ملی، در ادوار مختلف لنگرگاهی مطمئن برای قوه مقننه بود و با مدیریت عقلانی و ایجاد هم‌افزایی میان قوای کشور، نقشی بی‌بدیل در تقنین و گره‌گشایی از بحران‌های کشور ایفا نمود.

مجاهدت‌های بی‌تظاهر اما اثرگذار ایشان در دوران دبیری شورای عالی امنیت ملی، تلاش‌های خستگی‌ناپذیر برای دور کردن سایه جنگ از سر کشور و مقاومت جانانه در برابر تهدیدات بیگانگان، هرگز از حافظه تاریخ پاک نخواهد شد. به ویژه، نقش استوار و انسجام‌بخش ایشان در این ایام

خطیر و پرتنهاب پس از رهبر شهید (قدس سره)، و همچنین مدیریت میدان و دیپلماسی از طریق رایزنی‌های راهبردی و منطقه‌ای با چین، روسیه، لبنان و عراق، نشان داد که وی شخصیتی مقبول، خردورز و مورد وثوق در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی است که در طوفان‌ها، کشتی نظام را به سمت آرامش هدایت می‌کرد.

یکی از درخشان‌ترین اوراق دفتر زندگانی آن برادر عزیز، نجابت، تقوی سیاسی و ولایت‌پذیری ایشان بود. صبوری، حلم و سکوت نجیبانه در برابر پاره‌ای نامهربانی‌ها و جفاهای دراز بزرگی از اخلاق‌مداری و ترجیح مصالح نظام بر منافع فردی بود. اهل باطن بود، اهل راز و نیاز بود، ولی تظاهری در این جهات نداشت. در این سالهای اخیر که مطلع چندین ماه در سال صائم بود، خداوند عمل‌آملان را بی‌اچر نخواهد گذاشت «أَتَى لَا أَضِيحُ عَمَلٌ عَامِلٌ مِنْكُمْ»

در اینجا لازم است یاد همراهران ارجمند او، فرزند مؤمن و صالحش مرتضی و معاون امنیتی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و جمعی از محافظان غیور او که به شهادت رسیده‌اند را گرامی بداریم.

اینجانب این مصیبت بزرگ و ضایعه جبران‌ناپذیر را به پیشگاه حضرت ولی‌عصر (ارواحنا فداه)، رهبر معظم انقلاب، حوزه‌های علمیه، ملت شریف ایران و به ویژه خانواده مکرم، همسر صبور و داغدار ایشان و سایر بازماندگان تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای آن شهیدان عزیز، علو درجات و همنشینی با اولیاء الهی، و برای جمیع بازماندگان صبری جمیل و اجری جزیل مسألت دارم.

صادق آملی لاریجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهاجر نیا:

## شهید لاریجانی شخصیتی ذوابعد و بازوی توانمند رهبری بود



**فتح:** رئیس اندیشکده مطالعات انقلاب اسلامی طلوع مهر شهادت دکتر علی لاریجانی را شخصیتی جامع‌الاطراف، دیپلماتی عقل‌گرا و مشاوری امین برای رهبر معظم انقلاب توصیف کرد و گفت: شهید لاریجانی مصداق بارز «شرف‌المکان بالمکین» بود که در هر

جایگاهی قرار گرفت، مایه اعتبار و اثربخشی آن مجموعه شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محسن مهاجر نیا طی سخنانی در موكب هیئت جوانان اهل بیت(ع) با تسلیت ایام شهادت دکتر علی لاریجانی و دیگر شهدای اخیر انقلاب اسلامی، به تبیین جایگاه و ابعاد شخصیتی این شهید والامقام پرداخت.

وی در ابتدا با اشاره به جایگاه بین‌المللی شهید لاریجانی اظهار داشت: دکتر علی لاریجانی حقیقتاً شخصیتی جامع و ذوابعد داشتند و فقدان ایشان خسران بزرگی برای کشور و دنیا محسوب می‌شود. نقش ایشان، به‌ویژه در این ایام اخیر، بسیار اساسی بود؛ تا جایی که بسیاری از رهبران دنیا که فقدان ایشان را تسلیت گفتند، به ابعاد شخصیتی، حکمی، عقلی و دیپلماتیک ایشان اعتراف داشتند.

عضو هیئت مدیره انجمن علمی قران و تحول علوم ایران، در ادامه به سوابق طولانی و درخشان اجرایی شهید لاریجانی اشاره کرد و

افزود: ایشان از اوایل انقلاب تا زمان شهادت، در مسئولیت‌های خطیر و متعددی از جمله در سپاه پاسداران، سازمان صدا و سیما و شورای عالی امنیت ملی ایفای نقش کردند. شهید لاریجانی در هر مسئولیتی که حضور یافتند، شخصیتی بسیار برجسته از خود نشان دادند و مصداق حقیقی تعبیر «شرف‌المکان بالمکین» (ارزش هر جایگاهی به کسی است که در آن قرار می‌گیرد) بودند و نقش خود را به بهترین شکل ممکن ایفا کردند.

وی شهادت ایشان را لطمه‌ای به جریان‌های مبارزه، انقلاب و مقاومت دانست و تصریح کرد: گرچه ما اعتقاد داریم که خداوند متعال این خسران بزرگ را جبران می‌کند و جای خالی این شخصیت‌ها را به بهترین نحو پر خواهد کرد، اما فقدان ایشان برای انقلاب در شرایط کنونی خسارت بزرگی است؛ چرا که ایشان بازویی بسیار قوی و مشاوری مهم برای رهبری بودند و در آینده نیز قطعاً می‌توانستند بسیار مؤثر باشند.

## پیام آیت الله اعرافی در پی شهادت دکتر لاریجانی



**فتح:** مدیر حوزه‌های علمیه شهادت دکتر لاریجانی دبیر مجاهد، شجاع و خدوم شورای عالی امنیت ملی و فرزند بزرگوارش را تبریک و تسلیت گفت که این پیام بدین شرح است:

حضرت مستطاب آیت الله آملی لاریجانی (دامت برکاته) سلام علیکم بماصر تم شهادت برادر ارجمندتان جناب آقای دکتر علی لاریجانی(ره) دبیر مجاهد، شجاع و خدوم شورای عالی امنیت ملی و فرزند بزرگوارشان(ره) را به حضرتعالی و بیوت وابسته بویژه بیت رفیع مرجعیت آیت الله العظمی آملی(ره) و بیت شهید آیت الله مطهری(ره) و همسر گرامی و آقا زادگان و عموم بازماندگان و ارادتمندان آن شهید والامقام تبریک و تسلیت می‌گویم و سلامت، عزت، شکیبایی و پاداش الهی را برای جنابعالی و بازماندگان محترم از خداوند متعال مسألت می‌نمایم.

خدمات و فضائل آن شهید بزرگوار فراوان بود و شرح و وصف آن مجال دیگری می‌طلبد، سلام و روح رضوان الهی بر روان پاک آن مجاهد بزرگوار و همه شهیدان سرافراز و امام شهیدمان(ره) و ما النصر الا من عندالله العزیز الحکیم

## پیام تسلیت کانون هم‌اندیشی تعالی و توسعه استان قم (اتاق فکر) به مناسبت شهادت دکتر علی لاریجانی



بسم رب الشهداء و الصدیقین  
«وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ»

شهادت مظلومانه دکتر علی لاریجانی، به همراه فرزند برومندشان و جمعی از فرزندان رشید این سرزمین، موجی از اندوه و تأثر در میان ملت ایران و دلسوزان انقلاب اسلامی برانگیخت. این ضایعه تلخ

اگرچه دل‌ها را اندوهگین ساخت، اما جلوه‌ای دیگر از تلاطم راه مجاهدت و خدمت در مسیر عزت و پیشرفت ایران اسلامی است.

شهید دکتر علی لاریجانی از چهره‌های برجسته و اثرگذار عرصه مدیریت و سیاست کشور بود که سال‌ها با تدبیر، عقلانیت و روحیه‌ای متعهد در مسئولیت‌های مهم نظام اسلامی خدمت کرد. وی سه دوره به عنوان نماینده مردم شریف قم در مجلس شورای اسلامی حضور داشت و در جایگاه ریاست مجلس نیز نقشی مؤثر در پیشبرد بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌های ملی ایفا نمود.

بنده خدا علی لاریجانی در کنار مسئولیت‌های ملی، توجه ویژه ایشان به مسائل و پیشرفت‌های استان قم نیز همواره قابل توجه بود. برگزاری جلسات منظم اتاق فکر توسعه و تعالی استان قم با محوریت ایشان و مرحوم آیت‌الله مؤمن نماینده قم در مجلس خبرگان رهبری جهت پیگیری مصوبات سفر قائد شهید به شهر قم و پیگیری‌های مستمر برای پیشبرد طرح‌ها و پروژه‌های ملی و استانی، از جمله تلاش‌های ماندگار آن شهید در مسیر توسعه و خدمت به مردم این استان به شمار می‌آید.

بی‌تردید شهادت این خدمتگزار صدیق انقلاب اسلامی، هر چند ضایعه‌ای سنگین برای کشور است، اما خون پاک شهیدان همواره الهام‌بخش ملت‌ها در مسیر عزت، استقلال و پیشرفت بوده و خواهد بود. کانون هم‌اندیشی تعالی و توسعه استان قم (اتاق فکر) ضمن محکومیت این اقدام جنایتکارانه، شهادت این مجاهد صادق را به پیشگاه حضرت بقیه‌الله الاعظم(عج)، مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی)، خانواده مکرم آن شهید بزرگوار و ملت شریف ایران تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای آن شهید عزیز علو درجات و برای بازماندگان صبر و اجر مسألت می‌نماید.



برای مشاهده کانال رسمی قرارگاه طلوع مهر در پیام رسان ایستا لطفاً QR را با دوربین موبایل اسکن نمایید.



فتح

خبرنامه قرارگاه فرهنگی طلوع مهر  
مدیر مسئول: علی بنایی

قم، پردیسبان، بلوار شهر وند شمالی، دانشگاه طلوع مهر  
کد پستی: ۳۷۴۹۱۱۳۳۶۲ | تلفن: ۳۳۵۵۵۶۱۰ - ۲۵  
کانال در ایستا: [https://eitaa.com/gararghah\\_tolouemehr](https://eitaa.com/gararghah_tolouemehr)



## سلوک فکری شهید دکتر علی لاریجانی؛ الگوی برای نویسندگان و اندیشمندان

**فتح:** کانون نویسندگان قم به مناسبت شهادت دکتر علی لاریجانی، پیام تسلیتی صادر کرد. در این پیام، با تأکید بر جایگاه فکری و فرهنگی این دانشمند فرهیخته، سلوک فکری، اندیشه روشنگر و قلم متعهد ایشان، الگویی ماندگار برای نویسندگان، اندیشمندان و پژوهشگران کشور دانسته شده است. متن این پیام به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم  
شهادت جانسوز و مظلومانه دانشمند فرهیخته و مدیر متعهد، دکتر علی لاریجانی و فرزند برومندش دکتر مرتضی لاریجانی، موجب اندوه عمیق و تأثر فراوان گردید. این شخصیت برجسته که سالیان متمادی در عرصه‌های مختلف خدمتگزاری به نظام جمهوری اسلامی ایران، از حوزه‌های فرهنگی و رسانه‌ای تا مسئولیت‌های خطیر سیاسی و امنیتی، با اخلاص، تعهد، تدبیر و اعتدال ایفای نقش نمود، سرانجام در مسیر پاسداری از عزت، استقلال و امنیت میهن اسلامی به قافله پرافتخار شهیدان پیوست.

این دانشمند فرهیخته و فیلسوف بزرگ، با اندیشه‌های عمیق و فکری سیراب‌شده از سرچشمه بیت مرجعیت و افکار ناب استاد شهید مرتضی مطهری، همواره در راه اعتلای ایران اسلامی و بیداری فرهنگی این سرزمین تلاش می‌کرد. او با ژرف‌نگری و آزاداندیشی در مسیر روشنگری، گسترش خرد و پاسداری از ارزش‌های انسانی و تربیت معنوی خویش گام برمی‌داشت و آثار و دیدگاه‌هایش تجلی عشق به حقیقت و خدمت صادقانه به مردم بود.

مرجعیت را به او سپردند - ماندگار خواهد ماند و راه روشن مجاهدت «بنده خدا، علی لاریجانی»، الهام‌بخش نسل‌های آینده در مسیر خدمت صادقانه به کشور خواهد بود.

کانون نویسندگان قم ضمن ابراز همدردی صمیمانه، این ضایعه سنگین را به محضر مقام معظم رهبری، خانواده معزز و داغدار آن شهید والا مقام، مردم شریف ایران، همه اهالی و شهروندان شهر کریمه اهل بیت (ع) و همه همکاران و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای آن شهید سعید، همجواری با اولیای طاهرین و علو درجات، و برای بازماندگان محترم صبر جمیل، سلامتی و اجر مسئلت می‌نماید.

همچنین از همه اندیشمندان، پژوهشگران، نویسندگان و صاحبان قلم دعوت می‌نماید تا با تاسی به راه و منش این شخصیت فرهیخته، مسیر علم، اندیشه و روشنگری را با قلم و بیان خویش ادامه داده و در اعتلای آگاهی و فرهنگ جامعه بیش از پیش بکوشند.

## نیازمند خط‌مشی عقلانی شهید لاریجانی در بزنگاه تاریخی امروز هستیم

**فتح:** حجت‌الاسلام و المسلمین علی اکبر ناطق نوری در پیامی شهادت علی لاریجانی را تسلیت گفت و نوشت: بلاشک نیازمند خط‌مشی اعتدالی و عقلانی او در چنین بزنگاه تاریخی، بوده و هستیم. متن پیام به شرح زیر است:

«شهادت دوست و برادر اندیشمند و سیاستمدار برجسته، جناب دکتر علی لاریجانی را تسلیت عرض می‌کنم. ضایعه فقدان ایشان از دو وجه جبران‌ناپذیر می‌نماید: یکی وجه مدیریت مدبرانه و صبورانه که ویژگی برجسته وی بود و در مقام ریاست مجلس و دبیر شورای عالی امنیت ملی موجب تقویت و تأثیرگذاری این مناصب گردید.

دوم خط‌مشی اعتدالی و عقلانی ایشان که در چنین بزنگاه تاریخی، بلاشک نیازمند آن بوده و هستیم. هرچند چنین منشی برای آن شهید رفیع‌القدر، فراز و نشیب‌ها و سختی‌های بسیار به همراه داشت اما موجب دوری او از منطق و مصلحت‌اندیشی مبتنی بر منافع ملی نگردید و متواضعانه برای میهن و ملت و انقلاب، صبر و استقامت پیشه ساخت و همواره حضور مؤثر در صحنه سیاست و هوشمندی در تشخیص موقعیت را حفظ نمود.

منزلت پدر شهید نیز بر او گوارا باد که داغ فرزند ندیده چنین سعادت یافت، اینجانب خود را با خانواده محترم و همسر فداکار ایشان همدرد و همدل می‌بینم و برای ایشان صبر جمیل و آرامش مسئلت می‌نمایم. بی‌شک حاصل و ثمره خون پاک سلاله‌های رشادت، درایت و شهامت، سربلندی و منزلت ایران و وحدت و همبستگی همه مردم برای گذر سرفرازانه از بحران‌ها و محنت‌ها خواهد بود.

برای همراهان خدوم دکتر لاریجانی که تا واپسین لحظه در این جهاد، یار و هم‌رکاب او بودند علی‌الخصوص برادران و دوستان گرامی، آقای دکتر علی‌رضا بیات، معاون سخت‌کوش دبیر شورای عالی امنیت ملی و آقای دکتر غلامحسین محمدی رییس دفتر ایشان و همچنین ایثارگران تیم حفاظت که به فیض شهادت نائل آمدند، از درگاه حق تعالی طلب علو درجات دارم، شهادت بر ایشان گوارا باد.»

### حضور شهید دکتر لاریجانی در جلسات هیئت امنای دانشگاه طلوع مهر

شهید دکتر علی لاریجانی در سال ۱۳۹۳، با حکم وزیر محترم علوم، به عضویت هیئت امنای دانشگاه طلوع مهر در آمد و تا زمان شهادت مسئولیت ریاست این هیئت را بر عهده داشت

